

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

Факультет морського права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії НУК
імені адмірала Макарова

к-т техн. наук, доц. Є. І. Трушляков

«31» січня 2020 року

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування з права
при прийомі на навчання за скороченою програмою підготовки
для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр з права»

Спеціальність: 081 «Право»

Освітньо-професійної
програми «Право»

Програма обговорена та узгоджена на засіданні кафедр:

- морського та господарського права (протокол № 6 від 23 січня 2020р.);
- теорії та історії держави та права (протокол № 5 від 23 січня 2020р.);
- адміністративного та конституційного права (протокол № 6 від 23 січня 2020р.)

Зав. кафедрою морського та господарського права,
к-т політ. наук, доцент

Ю. В. Ломжець

Зав. кафедрою теорії та історії держави та права,
к-т юр. наук, доцент

Т. М. Федоренко

Зав. кафедрою адміністративного та конституційного права,
к-т юр. наук, доцент

О. А. Ломакіна

Програма обговорена та узгоджена на засіданні Вченої Ради факультету морського права (протокол № 6 від 24 січня 2020р.)

Декан факультету морського права,
д-р юр. наук, доцент

А. Л. Борко

Програма затверджена рішенням приймальної комісії (протокол № 6 від 31 січня 2020р.)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

В. І. Комишник

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Програма розроблена на підставі Законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", Умов прийому до вищих навчальних закладів України у 2020 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 11 жовтня 2019 року № 1285, Правил прийому до Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова у 2020 році.

Вступне випробування з права проводиться для прийому на навчання на перший (зі скороченим терміном навчання) або другий (третій) курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста для здобуття освітнього ступеню бакалавра на ту саму, або споріднену в межах галузі знань спеціальність, а також на спеціальності, зазначені в переліку спеціальностей (додаток 3 Правил прийому НУК у 2020 р.).

Мета вступного випробування з права передбачає перевірку у вступників професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у сфері юридичної практики та необхідних для опанування навчальних дисциплін, передбачених програмою підготовки фахівця освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 081 – Право.

Винесення **завдань** з *теорії держави і права, кримінального права України, цивільного та сімейного права України та історії* на вступні випробування обумовлено їх вагомістю та значимістю в системі юридичних знань.

Вступне випробування проводиться приймальною комісією НУК письмово у формі відповідей на тестове завдання.

До складу екзаменаційного білету входять 50 тестових завдань з дисципліни «Право», що містять завдання з *теорії держави і права, кримінального права України, цивільного права України, сімейного права України, історії*.

Тривалість проведення вступного випробування 120 хвилин. Результат фахового вступного випробування оцінюється за шкалою від 0 до 200 балів. Мінімальна оцінка з фахового вступного випробування для участі в конкурсному відборі становить 100 балів.

Критерії оцінювання та врахування результатів вступного випробування у загальній рейтинговій оцінці відповідають «Положенню про організацію прийому до Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова при вступі на навчання на основі раніше здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) та при вступі для здобуття ступеня бакалавра за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) у 2020 р.».

Типові приклади розв'язання тестових завдань

Тестове завдання

1. Що є предметом кримінального права:

(визначте та вкажіть правильну відповідь)

А) предметом кримінального права є відносини, які виникають внаслідок вчинення злочину і подальшого застосування відповідного покарання за його вчинення

Б) предметом кримінального права є відносини, які виникають до вчинення злочину

В) предметом кримінального права є відносини, які виникають внаслідок застосування відповідного покарання за злочин

Відповідь на тестове завдання:

А - предметом кримінального права є відносини, які виникають внаслідок вчинення злочину і подальшого застосування відповідного покарання за його вчинення

Тестове завдання

1. Визначте загальні засади цивільного законодавства:

(визначте та вкажіть правильну відповідь)

А) самозахист

Б) чесність

В) свобода договору

Відповідь на тестове завдання:

В – свобода договору

Програма вступного іспиту

Дисципліна «Право»

Тема 1. Поняття, предмет, методи теорії держави і права

Поняття та предмет теорії держави і права. Основна мета і завдання теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни.

Поняття і структура методології теорії держави і права. Методи науки теорії держави і права: загальні, окремі (конкретні) і спеціальні. Загальний метод філософської діалектики (логічний метод сходження від простого до складного, від абстрактного до конкретного; метод (принцип) єдності логічного та історичного; системно-структурний метод). Основні окремі (конкретні) методи теорії держави і права: спеціально-юридичний, соціологічний, статистичний, порівняльно-правовий та ін. Спеціальні методи ґрунтуються на досягненнях суспільних і технічних наук: математичний, психологічний та ін.

Тема 2. Функції теорії держави і права

Поняття функцій теорії держави і права. Розуміння змісту функцій теорії держави і права (пізнавальної, евристичної, методологічної, політичної, ідеологічної, прогностичної, навчальної та ін.).

Тема 3. Основні теорії походження держави

Основні наукові концепції (теорії) походження держави (патріархальна, теологічна, договірна, насилля, психологічна, органічна, історико-матеріалістична та інш.).

Тема 4. Поняття, ознаки, функції держави

Поняття держави та її основні ознаки. Функціональне призначення елементів держави: населення (об'єднання суспільства), територія, публічна влада, апарат державної влади, апарат державного примусу, податкова система, правова система нормативного регулювання. Внутрішня і зовнішня сторони суверенітету як ознаки держави. Співвідношення суверенітету держави з суверенітетом народу і суверенітетом нації. Національний суверенітет і право націй на самовизначення.

Поняття функцій держави. Визначення основних напрямів діяльності держави. Класифікація функцій держави. Функції держави за засобами її діяльності: законодавча, виконавча (управлінська), судова, правоохоронна, інформаційна. Функції цивілізованої держави за сферами (об'єктами) її діяльності: внутрішні та зовнішні. Внутрішні функції держави (економічна, оподаткування і фінансового контролю, соціальна, екологічна, інформаційна та ін.). Зовнішні функції держави (дипломатична, економічна, екологічна, культурна та ін.).

Основні правові форми здійснення функцій держави (правотворча, правозастосовча, правоохоронна, контрольно-наглядова та ін.). Методи здійснення функцій держави (метод законності, метод переконання, метод примусу та ін.).

Тема 5. Поняття та структура форми держави

Поняття і структура форми держави: форма державного правління, форма державного устрою, форма державного (політичного) режиму. Розуміння форми державного правління. Монархія і республіка як класичні форми правління держави. Критерії визначення форм державного правління. Поняття монархії. Різновиди монархічних форм правління (абсолютна та конституційна). Види республіканських форм правління. Юридичні ознаки та особливості парламентської, президентської та змішаної (президентсько-парламентської, парламентсько-президентської) форм республіканського правління. Специфіка співвідношень повноважень вищих органів влади у різних формах республіки. Підзвітність та відповідальності уряду як один з основних факторів визначення форми державного правління.

Поняття форми державного устрою. Прості та складні форми державного устрою. Основні ознаки унітарної держави. Автономія в складі унітарної держави, її юридичні ознаки. Поняття та специфічні ознаки федеративної держави. Особливості суверенітету і територіальної цілісності федеративної держави. Розмежування сфер повноважень між

федерацією та її суб'єктами. Різноманітність підходів до розуміння конфедерації. Особливості й ознаки конфедерації.

Державний (політичний) режим: поняття, види. Демократичний режим: поняття, основні ознаки, різновиди: ліберально-демократичний консервативно-демократичний, радикально-демократичний. Недемократичні режими: поняття, основні ознаки, різновиди (деспотичний, тиранічний, військово-диктаторський, фашистський та інш.).

Тема 6. Поняття, ознаки та структура механізму держави

Поняття та ознаки механізму держави (ієрархічна система, система внутрішньо-організованих елементів, яка має єдині принципи побудови і єдині завдання та цілі діяльності; має єдину бюджетну, грошову, банківську системи, державну власність, котрі становлять її організаційно-економічну основу).

Поняття і структура механізму сучасної держави. Різновиди державних інституцій – складових механізму держави: державні органи, державні підприємства, установи та організації. Особливе місце збройних сил в механізмі держави. Поняття державного апарату і його характерні ознаки. Державні органи як складова державного апарату. Поняття та різновиди державних органів.

Тема 7. Поняття та ознаки правової держави

Концепція правової держави: історія виникнення та розвитку. Поняття та ознаки правової держави. Принципи правової держави. Принцип верховенства права. Принцип поділу влади. Специфіка реалізації принципу поділу влади в Україні. Україна як соціальна держава. Державна політика соціальної безпеки. Державна влада і забезпечення соціальної злагоди у суспільстві.

Тема 8. Поняття, ознаки і структура системи права

Поняття і характерні риси системи права. Структура системи права, загальна характеристика її структурних елементів. Галузь права, як найбільший структурний підрозділ і центральна ланка права. Профільюючі, процесуальні і спеціальні галузі права. Підгалузь права, як структурний елемент системи права, її специфіка. Поняття, основні риси та класифікація інститутів права (галузеві та міжгалузеві, регулятивні та охоронні). Норма права, як первинний структурний елемент права. Основи та принципи побудови системи права, зв'язки між її елементами. Предмет і метод правового регулювання як вихідні критерії поділу системи права на галузі та інститути, їх роль у правотворчості й правозастосуванні. Поняття предмету правового регулювання. Поняття та класифікація методів правового регулювання. Публічне і приватне право. Матеріальне і процесуальне право.

Тема 9. Поняття і структура системи законодавства

Система законодавства: поняття, основні риси та структурні підрозділи. Співвідношення системи права і системи законодавства. Структура законодавства. Основні види структурної організації законодавства: галузева (горизонтальна), ієрархічна (вертикальна), федеративна. Елементи горизонтальної структури законодавства: галузь законодавства, інститут законодавства, нормативно-правовий акт, нормативно-правовий припис. Співвідношення галузі законодавства і галузі права. Фактори формування та розвитку системи законодавства. Структура законодавства України. Співвідношення між нормами міжнародного і національного права. Пріоритет норм міжнародного права над національним законодавством за Конституцією України.

Тема 10. Способи систематизації законодавства

Поняття систематизації законодавства. Кодифікація, інкорпорація та консолідація як форми систематизації нормативно-правових актів. Кодифікація, як різновид систематизації законодавства, її характерні риси, мета, види. Види кодифікаційних актів. Інкорпорація: поняття та види. Офіційна та неофіційна інкорпорація. Основні риси і цілі консолідації.

Тема 11. Поняття, ознаки, структура норми права

Поняття, ознаки права, його соціальна цінність. Право як нормативний регулятор суспільних відносин. Поняття і загальні ознаки норми права. Норма права як правило

поведінки. Регулятивний і загальнообов'язковий характер норми права, соціальна, економічна і культурна обумовленість норми права, формальна визначеність норми права, примусовість. Співвідношення норми права з іншими соціальними нормами.

Структура норми права: поняття, елементи. Загальна характеристика структурних елементів норми права: гіпотези, диспозиції, санкції. За ступенем визначеності змісту гіпотези, диспозиції, санкції: абсолютно-визначені, відносно-визначені, альтернативні.

Тема 12. Види норм права

Класифікація (поділ) на види за певним критерієм (ознакою). Норми права за предметом правового регулювання (або за галузями права): норми конституційного, адміністративного, кримінального, цивільного та ін. Норми права за методом правового регулювання (або за формою закріплення бажаної поведінки суб'єктів права): імперативні, диспозитивні. Норми права за характером впливу на особу: заохочувальні, рекомендаційні. Норми права за субординацією в правовому регулюванні: матеріальні, процесуальні. Норми права за дією у просторі: загальні місцеві. Норми права за дією у часі: постійні, тимчасові. Норми права за дією за колом осіб: загальні, спеціальні, виняткові. Норми права за функціональною спрямованістю (за функціями права): регулятивні, охоронні.

Тема 13. Поняття та види юридичних форм права

Поняття і види форм (джерел) права, їх загальна характеристика. Правовий звичай. Правовий (судовий, адміністративний) прецедент. Нормативний правовий акт. Догми (принципи, правила) релігії, як форма права. Специфіка форм (джерел) права у різних правових системах. Значення форми права у правовому регулюванні суспільних відносин та систематизації законодавства. Судовий прецедент: основні ознаки, особливості та співвідношення з іншими формами права. Правовий звичай: поняття, основні ознаки та особливості. Звичаєве право: сутність, ознаки та взаємозв'язок із правовим звичаєм. Нормативно-правові договори: поняття, ознаки та види (типові, міждержавні, господарські, страхування, та ін.).

Тема 14. Поняття та структура нормативно-правового акту

Поняття та ознаки нормативно-правового акта. Основні структурні елементи нормативно-правового акта: преамбула, пункти, статті (частини, пункти), глави, розділи, частини.

Тема 15. Види нормативно-правових актів

Закони та підзаконні акти, їх загальні та особливі риси. Закон як нормативно-правовий акт держави вищої юридичної сили. Класифікація законів. Конституційні, кодифікаційні та прості (звичайні) закони. Загальні та спеціальні закони. Основний закон (Конституція) держави - основа правової системи суспільства. Особливе місце Конституції в системі нормативно-правових актів держави. Підзаконні нормативно-правові акти. Нормативно-правові акти парламенту. Нормативно-правові акти глави держави. Правові акти уряду, їх основні види. Нормативно-правові акти міністерств та відомств, їх класифікація та юридична природа. Нормативно-правові акти місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх система та якості. Особливості нормативно-правових актів органів влади і органів самоврядування у автономних утвореннях. Локальні нормативні акти (підприємств, установ, організацій тощо). Нормативно-правові акти об'єднань громадян, інших суб'єктів суспільних відносин. Статути, положення (типові, примірні та ін.) як джерело права. Порядок опублікування законів, інших нормативно-правових актів, набуття ними чинності, його правове урегулювання. Дія нормативно-правових актів у часі. Дія нормативно-правових актів у просторі та за колом осіб. Нормативно-правові акти у федеративній та унітарній державах, їх система та особливості.

Тема 16. Поняття, ознаки та функції правотворчості

Поняття, ознаки та головне призначення правотворчості. Основні функції правотворчості: функція первинного регулювання суспільних відносин (розробка і прийняття нових правових норм), функція відновлення правового матеріалу (скасування, зміна або доповнення до чинних норм), функція заповнення прогалін у праві, функція

упорядкування нормативно-правового матеріалу (кодифікаційна або систематизаційна правотворчість).

Тема 17. Поняття, ознаки і структура правовідносин

Поняття і характерні риси правових відносин. Суб'єкти правовідносин: поняття, види. Індивідуальні (фізичні особи) та колективні (об'єднання осіб) суб'єкти правовідносин. Юридична особа, як суб'єкт правових відносин: поняття та основні ознаки. Держава, як специфічний суб'єкт правовідносин. Специфічні риси посадової особи, як спеціального індивідуального суб'єкту правовідносин. Правосуб'єктність, як необхідна передумова виникнення правовідносин: поняття та склад. Правоздатність: поняття, види. Загальна та спеціальна правоздатність. Специфіка правоздатності юридичних осіб, їх правовий статус. Поняття і характеристика дієздатності. Позбавлення дієздатності. Деліктоздатність: поняття, її особливість у певних категорій населення. Правовий статус суб'єктів правовідносин. Компетенція державних органів і організацій, як втілення їх правосуб'єктності. Правовий статус особи: поняття, зміст. Конституційний і спеціальний статуси громадян. Суб'єктивні права, правомочність і юридичні обов'язки суб'єктів права - їх реалізація у конкретних правовідносинах. Поняття і зміст суб'єктивного права. Зміст правомочності. Розуміння юридичного обов'язку: поняття, його структурні елементи. Об'єкти правових відносин: поняття, різновиди. Предмети матеріального світу. Речі і цінності. Особисті немайнові блага, як об'єкти правових відносин. Специфіка послуг, як об'єкту правовідносин. Продукти духовної творчості. Юридичні факти: поняття, ознаки, роль у правовій системі.

Тема 18. Поняття та основні форми реалізації норм права

Реалізація норм права є втіленням розпоряджень правових норм у правомірній поведінці суб'єктів права, в їх практичній діяльності, її можна розглядати як процес і як кінцевий результат. Форми реалізації права за складністю і характером дій суб'єкта: проста (додержання, виконання, використання); складна (застосування).

Тема 19. Поняття та ознаки правозастосування

Правозастосування норм права як специфічна форма його реалізації: поняття, ознаки. Правозастосування має владний, індивідуалізований, процедурно-процесуальний характер; здійснюється на основі норм права, має юридична оформлений характер. У своїй результативній частині правозастосовний акт завжди відіграє роль юридичного факту, який породжує, змінює або припиняє конкретні правовідносини.

Тема 20. Поняття та способи тлумачення норм права

Поняття та мета тлумачення норм права. Тлумачення норм права (інтерпретація норм права) є розумовою інтелектуальною діяльністю суб'єкта, пов'язаною зі встановленням їх точного значення (змісту). Тлумачення норм складається з двох елементів (з'ясування, роз'яснення). Способи тлумачення норм права (граматичне, логічне, систематичне, історико-політичне, спеціально-юридичне).

Тема 21. Види тлумачення норм права

Офіційне та неофіційне тлумачення норм права. Основні ознаки офіційного тлумачення норм права. Види офіційного тлумачення норм права (нормативне, індивідуальне тощо). Розуміння та ознаки неофіційного тлумачення норм права. Побутове, професійне та доктринальне тлумачення норм права, як форми неофіційного тлумачення правових норм.

Тема 22. Поняття, склад та види правомірної поведінки

Поняття та ознаки правомірної поведінки. Правові наслідки правової поведінки. Склад правомірної поведінки (суб'єкт, суб'єктивна сторона, об'єкт, об'єктивна сторона). Види правомірної поведінки. Залежно від характеру правових розпоряджень: належна (бажана та небажана правомірна поведінка). За особливостями суб'єктивної сторони: активна, звичайна, пасивна, маргінальна.

Тема 23. Поняття та ознаки правопорушення

Правопорушення: поняття і юридичні ознаки. Протиправність, винність, соціальна шкідливість (небезпечність), наслідки, як ознаки правопорушення.

Тема 24. Склад правопорушення

Склад правопорушення. Суб'єкт правопорушення: поняття, ознаки, особливості у різних галузях права. Деліктоздатність особи. Суб'єктивна сторона правопорушення (вина): поняття та її форми. Умисел та необережність. Прямий та непрямий умисел. Протиправна самовпевненість та протиправне недбальство, як форми необережності. Поняття об'єкту правопорушення. Різновиди об'єктів правопорушень (загальний, безпосередній). Об'єктивна сторона правопорушення, її ознаки. Причинний зв'язок між правопорушенням (дією чи бездіяльністю суб'єкта) та шкідливими наслідками, які настали.

Тема 25. Види правопорушень

Види правопорушень за ступенем суспільної небезпечності (шкідливості): проступки (конституційні, дисциплінарні, адміністративні, матеріальні, цивільно-правові), злочини (кримінальні). Правопорушення за сферами громадського життя: у сфері соціально-економічних відносин, у суспільно-політичній сфері, у сфері побуту і дозвілля. Правопорушення за колом осіб: особисті, групові (колективні).

Тема 26. Поняття, ознаки і принципи юридичної відповідальності

Поняття та основні риси юридичної відповідальності. Спирається на державний примус у формі каральних і правовідновлюючих (компенсаційних) способів. Виражається в обов'язку особи зазнавати певних втрат. Настає лише за вчинені або вчинювані правопорушення у разі встановлення складу правопорушення. Здійснюється компетентним органом у суворій відповідності з законом. Здійснюється в ході правозастосовної діяльності за дотримання певного процедурно-процесуального порядку і форм, встановлених законом (цивільно-процесуальним і кримінально-процесуальним законом про адміністративні правопорушення).

Тема 27. Види юридичної відповідальності

Види юридичної відповідальності залежно від галузевої структури права: конституційна, матеріальна, дисциплінарна, адміністративна, цивільно-правова, кримінальна. Види юридичної відповідальності залежно від її функцій: правовідновлююча (цивільно-правова і матеріальна), штрафна (каральна, кримінально-правова, адміністративно-правова).

Тема 28. Поняття, структура та функції правосвідомості

Поняття та основні риси правової свідомості. Правосвідомість як різновид суспільної свідомості. Структура правосвідомості суспільства: правова психологія (правові настрої, правові погляди, правові практичні знання та інш.), правова ідеологія (правові ідеї, теорії, правові поняття, правові принципи та інш.), правова поведінка (мотиви правової поведінки, правові настанови). Функції правосвідомості: (пізнавальна, правостворююча, регулююча).

Тема 29. Загальні положення цивільного права

Цивільне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна. Поняття, предмет та метод цивільного права. Система цивільного права. Загальні засади цивільного законодавства. Аналогія закону та аналогія права. Джерела цивільного права. Структура Цивільного кодексу України 2003 року.

Тема 30. Фізичні особи

Цивільна правоздатність та дієздатність фізичної особи. Види дієздатності та їх характеристика. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою та правові наслідки. Умови оголошення фізичної особи померлою.

Тема 31. Право власності

Поняття права власності в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Зміст права власності: право володіння, право користування, право розпорядження. Підстави набуття права власності. Момент виникнення права власності за договором. Право спільної часткової та спільної сумісної власності. Підстави припинення права власності.

Тема 32. Об'єкти цивільних правовідносин

Поняття та види об'єктів цивільних прав. Майновий характер об'єктів, немайнові блага. Поняття та класифікація речей у цивільному праві. Правовий режим речей: рухомі й нерухомі речі, індивідуально – визначені та родові, подільні й неподільні, споживні й неспоживні, плоди і доходи. Гроші та цінні папери як об'єкти цивільного права.

Тема 33. Особисті немайнові права людини

Поняття особистих немайнових прав. Конституція України щодо особистих немайнових прав людини. Характерні ознаки та види особистих немайнових прав. Основні правові норми що регулюють особисті немайнові права, що забезпечують природне існування та соціальне буття фізичної особи.

Тема 34. Правочини

Поняття правочини. Основні ознаки правочину. Класифікація правочинів. Умови дійсності та форма правочину. Правові наслідки порушення форми правочину. Нікчемні правочини. Правові наслідки визнання правочину недійсним.

Тема 35. Строки, терміни в цивільному праві

Поняття строку і терміну. Види строків: правовстановлюючі, правоприпиняючі, правозмінюючі, імперативні, диспозитивні, законні, договірні. Поняття позовної давності та види її строків. Початок перебігу строків позовної давності. Зупинення, переривання та поновлення перебігу позовної давності.

Тема 36. Відповідальність в цивільному праві

Поняття цивільно-правової відповідальності. Форми і види цивільно-правової відповідальності. Неустойка, штраф, пеня. Договірна та позадоговірна, часткова, солідарна, субсидіарна, повна і обмежена відповідальність. Умови цивільно-правової відповідальності. Випадок і непереборна сила.

Тема 37. Зобов'язання

Поняття та види цивільно-правових зобов'язань. Елементи зобов'язання та його зміст. Класифікація зобов'язань. Підстави виникнення зобов'язань. Сторони зобов'язання. Принципи виконання зобов'язання. Предмет, спосіб, час і місце виконання зобов'язання. Підстави припинення зобов'язання. Види забезпечення виконання зобов'язання.

Тема 38. Договір

Поняття договору, його зміст та форма. Істотні умови договору. Класифікація договорів. Порядок укладення договорів. Зміна та розірвання договору.

Тема 39. Зобов'язання із відшкодування шкоди

Виникнення деліктних зобов'язань, їх загальна характеристика. Суб'єкти зобов'язання. Зобов'язання і абсолютні права. Предмет зобов'язання. Відповідальність у разі заподіяння шкоди. Система деліктних зобов'язань та її види. Особливості відшкодування шкоди різними суб'єктами. Відшкодування моральної шкоди.

Тема 40. Спадкове право

Поняття спадкування. Спадщина. Час і місце відкриття спадщини. Спадкування за законом, черги спадкування. Спадкування за заповітом. Обов'язкова частка у спадщині. Форма заповіту. Заповідальний відказ. Усунення від спадщини. Прийняття спадщини, відмова від спадщини. Оформлення права на спадщину.

Тема 41. Сім'я. Регулювання сімейних відносин

Поняття сім'ї. Право особи на сім'ю. Загальні засади сімейних відносин. Застосування аналогії закону та аналогії права. Виконання сімейних обов'язків. Захист сімейних прав та інтересів, способи захисту. Участь органу опіки та піклування у захисті прав.

Тема 42. Шлюб. Права та обов'язки подружжя

Поняття шлюбу. Шлюбний вік та право на шлюб. Реєстрація шлюбу. Взаємна обізнаність та зобов'язання наречених у разі відмови від вступу в шлюб. Час і місце реєстрації шлюбу. Правові наслідки шлюбу.

Тема 43. Основні права та обов'язки матері, батька, дитини

Підстави виникнення прав та обов'язків. Визначення походження дитини від батьків які перебувають у шлюбі. Визначення походження дитини від батьків які не перебувають у шлюбі. Спир про батьківство. Спир про материнство.

Тема 44. Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей

Рівність прав та обов'язків. Обов'язок забрати дитину з пологового будинку, зареєструвати. Визначення прізвища, імені та по батькові дитини. Виховання та розвиток дитини. Захист дитини. Неповнолітні батьки. Вирішення спору щодо участі у вихованні дитини. Підстави позбавлення батьківських прав.

Тема 45. Влаштування дітей – сиріт, і дітей позбавлених батьківського піклування

Поняття усиновлення. Усиновлення братів та сестер. Усиновлювачі та особи які не можуть бути усиновлювачами. Згода на усиновлення. Недійсність усиновлення. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми. Плата та обов'язки вихователя.

Тема 46. Загальна характеристика кримінального права

Кримінальне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна, їх співвідношення. Поняття, предмет та метод кримінального права, як галузі права.

Система кримінального права. Кримінальне право в системі права України.

Поняття та система кримінального права як юридичної науки.

Поняття та структура кримінального права як навчальної дисципліни.

Система принципів кримінального права. Загальноправові принципи: верховенства права, рівності громадян перед законом, гуманізму, справедливості та ін. Значення загальноправових принципів для кримінального права України як окремої галузі права. Міжгалузеві принципи права: винної відповідальності, презумпції невинуватості та ін. Галузеві принципи кримінального права: невідворотності кримінальної відповідальності, особистої відповідальності, економії кримінальної репресії та ін. Їх основний зміст та особливості дії на сучасному етапі розвитку кримінального права України.

Джерела кримінального права. Поняття джерела кримінального права. Основні джерела сучасного кримінального права України: загальна характеристика. Конституція України як джерело кримінального права України. Особливості окремих положень Конституції України, що мають кримінально-правовий зміст. Кримінальний кодекс України 2001 р. - основне джерело кримінального права України. Загальна характеристика чинного КК України. Міжнародні договори як джерела кримінального права України. Нормативно-правові акти, які містять окремі положення кримінально-правового характеру чи частково визначають зміст окремих кримінально-правових норм. Юридична природа та кримінально-правове значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України.

Тема 47. Загальна характеристика кримінального закону

Поняття кримінального закону та його генезис. Структура кримінального закону. Чинність кримінального закону в часі, просторі та по колу осіб.

Правові наслідки засудження особи за межами України. Видача особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину, та особи, яка засуджена за вчинення злочину.

Співвідношення кримінального права та кримінального закону.

Тема 48. Поняття та класифікація злочинів

Генезис поняття «злочин» в юридичній науці та законодавстві. Ознаки злочину: суспільна небезпека, протиправність, винність, караність. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості, формою вини та завершеністю діяння, її значення.

Злочини та інші правопорушення: співвідношення, спільні ознаки, відмінності.

Кримінальне правопорушення та його види.

Тема 49. Поняття та елементи складу злочину

Поняття та види складу злочину. Співвідношення злочину та складу злочину. Елементи та ознаки складу злочину.

Поняття об'єкта злочину. Види об'єкта злочину «по вертикалі» та «по горизонталі». Предмет злочину, його співвідношення з об'єктом.

Поняття та ознаки об'єктивної сторони. Обов'язкові ознаки об'єктивної сторони: суспільно-небезпечне діяння, суспільно-небезпечні наслідки, причинний зв'язок. Факультативні ознаки об'єктивної сторони: час, місце, спосіб, обстановка, знаряддя вчинення злочину.

Поняття та ознаки суб'єкта злочину. Формула неосудності. Вік кримінальної відповідальності.

Поняття та ознаки суб'єктивної сторони. Обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони: вина. Форми вини: умисел (прямий та непрямий) та необережність (злочинна самовпевненість та злочинна недбалість). Факультативні ознаки суб'єктивної сторони: мета та мотив.

Тема 50. Поняття і види стадій злочину

Поняття і види стадій злочину. Поняття закінченого злочину. Визначення моменту закінчення злочину. Незакінчений злочин і його види.

Поняття готування до злочину за КК України. Особливості видової юридичної конструкції складу готування до злочину. Види підготовчих діянь за КК України та їх кримінально-правова характеристика. Відмінність готування до злочину від вияву наміру вчинити злочин.

Замах на злочин. Поняття замаху на злочин за КК України. Особливості видової юридичної конструкції замаху на злочин. Види замаху на злочин та їх кримінально-правове значення. Відмінність замаху на злочин від готування до злочину та від закінченого злочину.

Кримінальна відповідальність за незакінчений злочин. Підстави такої відповідальності, особливості кваліфікації готування до злочину та замаху на злочин.

Добровільна відмова при незакінченому злочині. Поняття добровільної відмови за КК України. Кримінально-правові наслідки добровільної відмови від доведення злочину до кінця. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

Тема 51. Поняття кримінальної відповідальності та звільнення від неї

Поняття та форми кримінальної відповідальності (кримінальна відповідальність, не пов'язана з призначенням покарання; кримінальна відповідальність, пов'язана з призначенням покарання, від реального відбування якого особа звільняється; кримінальна відповідальність, пов'язана з призначенням та реальним відбуванням покарання). Поняття і види звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності в зв'язку з дійовим каяттям, примиренням винного з потерпілим, передачею особи на поруки, у зв'язку зі зміною обстановки та спливом строків давності

Тема 52. Поняття, мета та система кримінальних покарань

Поняття кримінального покарання та його ознаки. Проблема мети покарання. Кара, виправлення засуджених, загальна та спеціальна превенція як окремі цілі покарання. Система кримінальних покарань, її значення. Основні покарання. Додаткові покарання. Покарання, які можуть бути призначені як основні і додаткові.

Тема 53. Правила призначення покарання

Загальні принципи (законність, невідворотність, презумпція невинності і ін.) та засади призначення покарання (у межах санкції статті Особливої частини КК, на основі положень Загальної частини КК, з урахуванням ступеня тяжкості злочину, особи винного, обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання). Спеціальні правила призначення покарання: призначення покарання за незакінчений злочин та злочин, вчинений у співучасті, призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, призначення покарання за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків.

Тема 54. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності у зв'язку із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Види покарань, які можуть бути застосовані до неповнолітніх, їх межі. Особливості звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності (з випробуванням, УДЗ, у зв'язку зі спливом строків давності). Особливості погашення та зняття судимості щодо неповнолітнього.

Тема 55. Стародавня історія України

Вступник повинен: **характеризувати** суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської культури, кіммерійців, скіфів, давніх слов'ян; **визначати** риси неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму, наслідки та значення Великого розселення слов'ян.

Тема 56. Виникнення та розквіт Київської Русі

Вступник повинен: **характеризувати** внутрішню та зовнішню політику Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого; **визначати** значення та наслідки внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів доби, передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії.

Тема 57. Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава

Вступник повинен: **характеризувати** розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського князівств, Галицько-Волинської держави, внутрішню та зовнішню політику Володимира Мономаха, його сина Мстислава, Данила Романовича, Юрія І Львовича, залежність українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування; **визначати** значення та наслідки Любецького з'їзду князів причини та сутність політичної роздробленості Київської Русі, особливості процесу формування та значення утворення Галицько-Волинської держави.

Тема 58. Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX - XIV ст.

Вступник повинен: **характеризувати** політичний і соціальний устрій Київської Русі та Галицько-Волинської держави, становище представників різних соціальних станів, стан розвитку господарства та торгівлі, здобутки в галузі писемності, освіти, літератури, архітектури та образотворчого мистецтва; **визначати** значення Київської Русі та Галицько-Волинської держави в історії українського народу та в загальноєвропейській історії.

Тема 59. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.).

Вступник повинен: **характеризувати** політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського та інших держав до і після Кревської унії, соціально-економічний розвиток українських земель, становище суспільних станів, здобутки в галузі освіти та культури, архітектури; **визначати** особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва.

Тема 60. Українські землі в другій половині XVI ст.

Вступник повинен: **характеризувати** соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі освіти та науки; військово-політичну організацію козацтва; становище православної церкви, діяльність видатних діячів періоду, православних братств; **визначати** причини та наслідки Люблінської унії, перших козацьких повстань, значення братського руху.

Тема 61. Українські землі в першій половині XVII ст.

Вступник повинен: **характеризувати** соціально-економічне та політичне становище на українських землях, становище православної та греко-католицької церков; **визначати** наслідки та значення «доби героїчних походів козацтва» перших десятиліть 17 ст., козацьких повстань 20-30-рр.

Тема 62. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Вступник повинен: **характеризувати** відносини Війська Запорізького з Польщею, Кримським ханством, Молдовою, Московією; умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-російського договору 1654 р.; **визначати** причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної

Європи. Порівнювати наслідки та значення найважливіших битв Національно-визвольної війни.

Тема 63. Українські землі в 60-80-ті рр. XVII ст.

Вступник повинен: **характеризувати** зовнішню та внутрішню політику гетьманів, зміст політичних угод того часу, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя; **визначати** причини та наслідки московсько-української війни 1658 - 1659 рр.; Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; **порівнювати** адміністративно-політичний устрій Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.

Тема 64. Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.

Вступник повинен: **характеризувати** внутрішню та зовнішню політику гетьманів у зазначений період, діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст Конституції Пилипа Орлика; перебіг подій національно-визвольної акції гетьмана І. Мазепи; **визначати** причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни; наслідки Полтавської битви для українських земель.

Тема 65. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Вступник повинен: **характеризувати** основні напрямки політики Російської імперії щодо України, особливості гайдамацького та опришківського рухів, територіально-адміністративного устрою та господарського життя Нової (Підпільненської) Січі; **визначати** причини гайдамацького та опришківського рухів, скасування гетьманства і ліквідації Запорозької Січі, наслідки ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини, поділів Польщі, приєднання земель Правобережної України та Криму до Росії; значення Запорозької Січі й Гетьманщини в історії України.

Тема 66. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Вступник повинен: **характеризувати** політику Російської імперії щодо України, початок національного відродження, форми соціального протесту українського населення, поширення на Україну російського та польського суспільних рухів, програмні засади та діяльність Кирило-Мефодіївського братства, економічний розвиток і соціальні відносини; **визначати** причини та значення антикріпосницького руху в українських землях у складі Російської імперії, діяльності Кирило-Мефодіївського братства.

Тема 67. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Вступник повинен: **описувати** перебіг національно-визвольного руху в Галичині під час революції 1848 - 1849 рр. в Австрійській імперії; **характеризувати** політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки. Реформи Марії-Терези та Йосифа II. Початок національного відродження, форми соціального протесту населення; **визначати** наслідки та значення подій 1848 – 1849 рр., причини та значення антикріпосницького руху в західноукраїнських землях.

Тема 68. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Вступник повинен: **характеризувати** основні явища і процеси розвитку культури цього періоду, творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців; **визначати** умови та особливості розвитку культури кінця XVIII - першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст.

Тема 69. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Вступник повинен: **характеризувати** основний зміст реформ 1860- 1870-х рр., особливості проведення реформ на українських землях, зміни у соціальному складі населення в другій половині XIX ст., процеси модернізації, національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національна політика Росії, основні погляди та напрямки діяльності громадівців; **визначати** наслідки промислового перевороту, здобутки національного руху на українських землях у складі Російської імперії.

Тема 70. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст.

Вступник повинен: **характеризувати** особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни у соціальному складі населення, основні течії суспільно-політичного руху: москвофілів та народовців; діяльність «Просвіти» та Наукового товариства ім. Т. Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині; **визначати** причини трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху, особливості українського національного руху, напрями діяльності і здобутки провідних діячів Західної України у визвольному русі другої половини XIX ст.

Тема 71. Культура України в другій половині XIX – початку XX ст.

Вступник повинен: **характеризувати** основні культурні явища, процеси другої половини XIX - початку XX ст., розвиток літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, процес становлення професійного театру, діяльність меценатів та їх вплив на розвиток культури; **визначати** умови розвитку культури у другій половині XIX – на початку XX ст., творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців.

Тема 72. Українські землі у складі Російської імперії на початку XX ст.

Вступник повинен: **характеризувати** особливості економічного розвитку Наддніпрянської України (процес монополізації, розвиток сільського господарства, процес утворення українських політичних партій, розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі, національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905 - 1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, проведення Столипінської аграрної реформи, особливості її запровадження в Україні; **визначати** основні тенденції соціально-економічного та політичного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку XX ст., причини та наслідки посилення національного гніту у 1907 - 1914 рр., напрями діяльності і здобутки діячів національного руху на українських землях у складі Російської імперії.

Тема 73. Західноукраїнські землі на початку XX ст.

Вступник повинен: **характеризувати** економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного руху, діяльність західноукраїнського політичного руху на початку XX ст., національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт»; **визначати** причини активізації західноукраїнського політичного руху на початку XX ст., роль А. Шептицького у піднесенні національного життя на західноукраїнських землях. Результати боротьби національного руху Західної України на початку XX ст.

Тема 74. Україна в Першій світовій війні

Вступник повинен: **характеризувати** територіально-політичні плани і наміри ворогуючих держав щодо українських земель, еволюцію позиції українських політичних сил щодо війни, соціально-економічне та суспільно-політичне становище населення впродовж війни, динаміку змін в свідомості різних соціальних верств українського суспільства; **визначати** соціально-економічні та політичні наслідки війни для українського суспільства.

Тема 75. Українська революція

Вступник повинен: **характеризувати** процес утворення та еволюції Української Центральної Ради, діяльність українських партій, політичних діячів в історії періоду, «регіональні радянські республіки», процес «українізації» частин російської армії, основні положення I, II, III та IV Універсалів УЦР, особливості соціально-економічного становища, настрої населення за часів революції, взаємовідносини УЦР із Тимчасовим урядом, перебіг та результати боротьби за владу в Києві в жовтні - листопаді 1917 р., перебіг першої війни радянської Росії з УНР; **визначати** причини Української революції, її характер, місце різних політичних сил у подіях періоду; причини прийняття Універсалів УЦР, їх історичне значення, місце і роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові; Ультиматуму

Раднаркому в політиці більшовиків щодо усунення УЦР; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР, здобутки і прорахунки УЦР у державотворчому процесі.

Тема 76. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності

Вступник повинен: **характеризувати** внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана П. Скоропадського, Директорії, ЗУНР, УСРР, зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя в Україні в 1918-1921рр.; **визначати** причини гетьманського перевороту та падіння режиму гетьмана П. Скоропадського; особливості внутрішньої та зовнішньої ситуації в УНР часів Директорії; причини та наслідки українсько-польської війни та підписання С. Петлюрою Варшавського договору; причини поразки національно-визвольних змагань (національно-демократичної революції в Україні), історичне значення відновлення української державності на східно-та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки).

Тема 77. Українська СРР в умовах нової економічної політики

Вступник повинен: **характеризувати** неп та її складові, процес стабілізації економічного і соціального життя в Україні, політику більшовиків щодо релігії та церкви в Україні, політику «українізації» та її наслідки, особливості розвитку української культури в цей період; **визначити** причини та наслідки «українізації», її вплив на українську культуру й ментальність населення УСРР, вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні; **порівнювати** політику «воєнного комунізму» та нову економічну політику (неп) в УСРР.

Тема 78. Радянська модернізація України

Вступник повинен: **характеризувати** сутність та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації в Україні. Взаємозв'язок між різними складовими економічної політики сталінського режиму (індустріалізація, колективізація). Зміни в соціальній структурі населення. Особливості суспільно-політичного та культурного життя періоду; **визначати** причини та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації, зв'язки між радянською модернізацією і зміною соціальної структури українського радянського суспільства, масовими репресіями в Україні. Причини та наслідки Голодомору 1932-33 рр.; **порівнювати** політику непу та економічну політику 1930-х років.

Тема 79. Західноукраїнські землі

Вступник повинен: **характеризувати** вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на становище західноукраїнських земель, політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х роках; **визначати** міжнародні чинники розподілу українських земель між іншими державами на початку 1920-х рр. та їх наслідки для населення, причини та наслідки діяльності політичних сил у західноукраїнських землях у цей період.

Тема 80. Україна під час Другої світової війни.

Вступник повинен: **характеризувати** суть гітлерівського плану «Ост», нацистський «новий порядок» в Україні, діяльність радянських партизан та українського визвольного руху; **визначати** наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель; політики радянської новоприєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941 р., основні результати та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу в перемогу над Німеччиною та її союзниками; **описувати** мобілізаційні заходи, процес окупації України, перебіг найважливіших військових подій 1941-1945 рр., депортацію кримських татар та інших народів Криму.

Тема 81. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 — початку 50-х років

Вступник повинен: **характеризувати** зовнішньополітичну діяльність УРСР у повоєнні роки та політику влади щодо економічного, соціально-політичного, релігійного, культурного та повсякденного життя населення, хід операції «Вісла», процеси радянської

західних областей України; **визначати** причини та наслідки проведення операції «Вісла», розгортання ідеологічних кампаній, голоду в Україні, «саморозпуску» УГКЦ.

Тема 82. Україна в умовах десталінізації

Вступник повинен: **характеризувати** сутність процесу лібералізації, реформи управління економікою в середині 1950-1960-х рр., здобутки та особливості розвитку культури, сутність опозиційного руху; **визначати** наслідки процесу лібералізації, економічних реформ для українського суспільства, причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР, причини виникнення та значення опозиційного руху.

Тема 83. Україна у період загострення кризи радянської системи

Вступник повинен: **характеризувати** зміни в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр., ключові положення Конституції УРСР 1978 р., стан промисловості та сільського господарства, основні вимоги та напрями опозиційного руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури, політику русифікації; **визначати** прояви політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, причини активізації опозиційного руху, здобутки та проблеми розвитку соціальної сфери.

Тема 84. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України

Вступник повинен: **характеризувати** зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального та національного руху, падіння авторитету КПУ, формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності, соціально-економічні ситуація в УРСР; **визначати** причини і наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні.

Тема 85. Україна в умовах незалежності

Вступник повинен: **характеризувати** початок державотворчих процесів. Заснування Збройних сил. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Прийняття державної символіки, формування Інституту громадянства. Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї. Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа. Диференціація суспільства. Інтегрування України в європейське та світове співтовариство. Соціально-економічне та культурне життя. «Газові» та «торгівельні війни» з Росією. «Революція Гідності». Агресія Росії проти України. Анексія Криму. Президентські вибори 2014 р. Антитерористична операція. Угода про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС).

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06. 1996 р. № 254к/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // www.zakon.rada.gov.ua
2. Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991 р. № 1427-ХІІ // www.zakon.rada.gov.ua
3. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. № 55-ХІІ // www.zakon.rada.gov.ua
4. Загальна Декларація прав людини, прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН в резолюції 217 А (Ш) від 10.12.1948.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1996.
6. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1996.
7. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон України від 16.04.1991р. № 959-ХІІ
8. Про свободу совісті та релігійні організації. Закон України від 23.04.1991р. №987-ХІІ
9. Про захист прав споживачів. Закон України від 12.05.1991р. №1023-ХІІ
10. Про товарну біржу. Закон України від 10.12.1991р. №1956-ХІІ
11. Конституція України від 28.06.1996 р. №254 к/96-ВР
12. Сімейний кодекс України від 10.01.20002р. № 2947-ІІІ
13. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. №435-ІУ
14. Про цінні папери і фондовий ринок. Закон України від 23.02.2006р. №3480-ІУ
15. Повітряний кодекс України від 19.05.2011р. № 3393-УІ
16. Про громадські об'єднання . Закон України від 22.03.2012 р. №4572-УІ
17. Про благодійну діяльність та благодійні організації. Закон України від 05.07.2012 р. №5073-УІ
18. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-ІІІ (зі змінами та доповненнями) // zakon1.rada.gov.ua
19. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х // (зі змінами і доповненнями) // www.zakon.rada.gov.ua

Постанови ПВСУ

1. Постанова ПВСУ «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» № 9 від 01.11.96 // zakon3.rada.gov.ua
2. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про необхідну оборону» № 1 від 26.04.02 // zakon3.rada.gov.ua
3. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» № 4 від 26.04.02 // zakon3.rada.gov.ua
4. Постанова ПВСУ «Про УДЗ від відбування покарання та заміну невідбутої частини покарання більш м'яким» № 2 від 26.04.02 // zakon3.rada.gov.ua
5. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про злочини проти життя і здоров'я особи» № 2 від 07.02.03 // zakon3.rada.gov.ua
6. Постанова ПВСУ «Про практику призначення судами кримінального покарання» № 7 від 24.10.03 // zakon3.rada.gov.ua
7. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості» № 16 від 26.12.03 // zakon3.rada.gov.ua
8. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля» № 17 від 10.12.04 // zakon3.rada.gov.ua
9. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусове лікування» № 7 від 03.06.05 // zakon3.rada.gov.ua
10. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» № 12 від 23.12.05 // zakon3.rada.gov.ua
11. Постанова ПВСУ «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями» № 13 від 23.12.05 // zakon3.rada.gov.ua

12. Постанова ПВСУ «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру» № 2 від 15.05.06 // zakon3.rada.gov.ua
13. Постановою ПВСУ «Про судову практику у справах про хуліганство» № 10 від 22.12.06 // zakon3.rada.gov.ua

Укази і розпорядження Президента України

1. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування : Указ Президента України від 7 лютого 2008р. № 109/2008.
2. Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей: Указ Президента України від 11 липня 2005 р. № 1086/2005.
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015р. № 5/ 2015.

Декрети і постанови Кабінету Міністрів України

1. Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля: Постанова КМУ від 30 березня 1998 р.// Офіційний вісник України. - 1998.- № 13.
2. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Постанова КМУ від 25 грудня 2015 р.№ 1127.
3. Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій: Постанова КМУ від 12 березня 2005р. № 179.

Література

1. Андрусян Т. Теорія держави та права. – Л., Фонд «Право для України», 1997. – 198 с.
2. Загальна теорія держави і права: Підручник. / М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачова та ін.; За ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина.– Х., Право, 2002. – 432 с.
3. Кельман М.С., Мурашин О.Г., Хома Н.М. Загальна теорія держави та права. Підручник. – Львів: «Новий світ-2000», 2003. – 581 с.
4. Копейчиков В.В. Загальна теорія держави і права. Підручник. – К., Юрінком, 1997. – 312с.
5. Котюк В.О. Загальна теорія держави і права: Навч. посібник. – К., Атіка, 2005. – 593 с.
6. Кравчук М.В. Теорія держави і права. Навчальний посібник. – К., Атіка, 2003. – 232 с.
7. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навчальний посібник. – К., Атіка, 2001. – 176 с.
8. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. – К., Правова єдність, 2010. – 525 с.
9. Сурілов О.В. Теорія держави і права.– О.: Астропринт, 1998. – 223 с.
10. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
11. Теорія держави і права: Навч. посіб. / За ред. С.Л. Лисенков, В.В. Копейчикова. – К., 2002. – 368 с.
12. Теорія держави і права: Навч. посіб. / Упоряд. Л.М. Шестопалова. – К., Прецедент, 2006. – 224 с.
13. Теорія держави і права: Підручник / С.Л. Лисенков, А.М. Колодій, О.Д. Тихомиров, В.С. Ковальський. За ред. С.Л. Лисенкова. – К., Юрінком Інтер, 2005. – 448 с.
14. Цивільне право України. Навчальний посібник / За ред. Р.О. Стефанчука – К.: Наукова думка, Прецедент, 2004.
15. Цивільне право України. Підручник: У 2-х кн. / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – К.: Юрінком Інтер, 2002.
16. Цивільне право України: Підруч.: У 2-х томах / За ред. Я.М. Шевченко - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2004.

17. Андрушко П.П., Березін П.С. та ін. Кримінальне право України: Практикум: навч. посіб. / За ред. С.С. Яценка. – 3-тє вид., перероб. і доповн. – К.: Алтера; КНТ; Центр учбової літератури, 2010. – 640 с.
18. Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності: Монографія. – К.: Юрінком, 2004. – 296 с.
19. Голіна В.В. Судимість: Монографія. – Харків: «Харків юридичний», 2006. – 384 с.
20. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник / Ю.В. Баулін, В.І Борисов, Л.М. Кривоченко та ін.; За ред. проф. В.В. Сташиса, В.Я. Тація – 3-тє вид., перероб. і доповн. - К.: Юрінком Інтер, 2007. – 496 с.
21. Кримінальне право України. Особлива частина: Підручник / Ю.В. Баулін, В.І Борисов, С.Б. Гавриш та ін.; За ред. проф. В.В. Сташиса, В.Я. Тація – 3-тє вид., перероб. і доповн. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 624 с.
22. Коржанський М.И. Кримінальне право і законодавство України (частина Загальна) Підручник – К., Юрінком Інтер, 2001 р.
23. Коржанський М.И. Кримінальне право і законодавство України (частина Особлива) Підручник – К., Юрінком Інтер, 2001 р.
24. Лопашенко Н.А. Основы уголовного-правового воздействия: уголовное право, уголовный закон, уголовно-правовая политика. – СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2004. – 339 с.
25. Лисенков С.Л., Колодій А.М. та ін. Теорія держави і права: Підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2005.
26. Малярєнко В.Т., Музика А.А. Амністія та помилування в Україні: Навчальний посібник. – К.: Юрінком, 2007. – 700 с.
27. Навроцький В. Види суб'єкта кримінально-правової кваліфікації // Право України, 2000, № 3, с. 109-133.
28. Непомнящая Т.В. Назначение уголовного наказания: теория, практика, перспективы. – СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2006. – 781 с.
29. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – 9-тє вид., переробл. та допов. – К.: Юридична думка, 2012. – 1316 с.
30. Лях Р.Д., Темірова Н.Р. Історія України: підруч. для 7 кл. / Р. Лях, Н. Темірова. - 4-тє вид., випр. - К. : Генеза, 2003. - 190 с.: іл.
31. Свідєрський Ю.Ю., Ладиченко Т.В. Романишин Н.Ю. Історія України: Підручник для 7 кл. - К.: Грамота, 2007. - 272 с.: іл.
32. Смолій В.А. Історія України: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.А.Смолій, В.С.Степанков. - К.: Генеза, 2007. - 224 с.: іл., карти.
33. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 8 клас: Підручник для загальноосвіт. навч.закл. / О.В.Гісем, О.О.Мартинюк. - Х.: АН ГРО плюс, 2008. - 256 с.: іл.
34. Власов В.С. Історія України: 8 кл.: підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / В.С.Власов. - К.: Генеза, 2008. - 304 с.: іл., карти.
35. Швидько Г.К. Історія України, XVI-XVIII ст.: підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Г.К.Швидько. - К.: Генеза, 2008. - 336 с.: іл., карти.
36. Струкевич О.К. Історія України: Підручн. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.К.Струкевич. - К.: Грамота, 2009. - 288 с.: іл.
37. Турченко Ф.Г. історія України.: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ф.Г.Турченко, В.М.Мороко. - 2-ге вид. - К.: Генеза, 2011. - 352 с.: іл., карти.
38. Реєнт О. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. Реєнт, О. Малій. – К.: Генеза, 2009. – 240 с.: іл., карти.
39. Реєнт О.П., Малій О.В. Історія України: Підручн. для 10 класу загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2010. - 240 с.

40. Турченко Ф.Г. Новітня історія України. Частина перша. 1914 - 1939. Підруч. для 10-го кл. серед. загальноосвіт. навч. закл. / Ф.Г.Турченко. - Вид. 3-те, виправл. та допов. - К.: Генеза, 2003. - 352 с.: іл.
41. Турченко Ф.Г. Новітня історія України (1939 - початок XXI ст.): Підручник для 11-го кл. серед. загальноосв. навч. закл. / Ф.Г.Турченко, П.П.Панченко, С.М.Тимченко. - Вид. 5-те, доопрац. й допов. - К.: Генеза, 2006. - 384 с.: іл., карти.
42. Свідерський Ю. Ю Давня і середньовічна історія України – Ч. I. / Ю. Ю. Свідерський, В. М. Окаринський .– Тернопіль: Астон, 2007. – 368 с.
43. Коріненко П. С. Новітня історія України (1939 – 2007 рр.). / П. С. Коріненко, М. В. Бармак, В. Д. Терещенко – Ч. IV. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2007. – 400 с.
44. Гісем О.В. Історія України. Збірник типових тестових завдань: навч. посіб. / О.В.Гісем, О.О.Мартинюк. - К.: Український центр підготовки абітурієнтів, 2013. - 208с.
45. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України. 7-9 класи: Наочний довідник / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк, О.Ф. Трухан. - К.; Харків: Веста, 2007. - 176 с.
46. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 10-11 класи: Наочний довідник / О.В.Гісем, О.О.Мартинюк. - К.; Х.: Веста, 2007. - 152 с.
47. Островський В.В. Готуємося до зовнішнього незалежного оцінювання: збірник тестових завдань з історії України / В.В.Островський. - 2-ге видання, доповнене. - Тернопіль: Мандрівець, 2014. - 424 с.: іл.
48. Кульчицький С. В. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. / С. В. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. - К.: Літера ЛТД, 2009. - 528 с.
49. Коріненко П. С. Історія українського селянства: навч.-метод. посіб. / П. С. Коріненко – Тернопіль : [Вид відділ ТНПУ], 2014. – 296 с.
50. Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії / Г. В. Касьянов. – К.: Наш час, 2008. – 432 с.